

HELSINGIN PELASTUSLAITOKSEN PALVELUTASO
2005 – 2008

SISÄLLYS

1 PALVELUTASOPÄÄTÖS YLEISTÄ	4
2 ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISY	5
2.1 Palotarkastukset	5
2.1.1 Päätös palotarkastuskohteista	5
2.1.2 Päätös palotarkastusten määräväleistä	5
2.1.2.1 Kohteiden lukumäärä	6
2.1.3 Päätös palotarkastusten toteuttamisesta	6
2.1.4 Päätös palotarkastusten seurannasta ja kehittämisestä	6
2.2 Turvalliusskoulutus	7
2.2.1 Päätös turvallisuuskoulutuksen tavoitteista	7
2.2.2 Päätös turvallisuuskoulutuksessa käytettävistä menetelmistä ..	7
2.2.3 Päätös turvallisuuskoulutuksessa käytettävistä henkilöresursseista	7
2.2.4 Päätös turvallisuuskoulutuksen kohderyhmistä	7
2.2.5 Päätös turvallisuuskoulutuksen määrällisestä tavoitteesta	8
2.3 Omatoiminen varautuminen	8
2.3.1 Päätös pelastussuunnitelmien laadinnan ohjauksesta ja valvonnasta	8
2.3.2 Päätös omatoimisen varautumisen koulutuksen järjestämisestä	8
2.4 Nuohoustoimen valvonta	8
2.4.1 Päätös nuohousjärjestelmästä	8
2.4.2 Päätös nuohouspalveluiden saatavuudesta	8
2.5 Vaarallisten kemikaalien valvonta	8
2.5.1 Päätös vaarallisten kemikaalien valvonnan resursseista	9
2.6 Onnettomuustutkinta	9
2.6.1 Päätös onnettomuustutkinnan toteuttamisesta	9
2.7 Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvät asiantuntijapalvelut	9
2.7.1 Päätös onnettomuuksien ehkäisyyn asiantuntijapalveluiden toteuttamisesta	9
3 PELASTUSTOIMINTA	10
3.1 Pelastustoiminnan palvelutaso	10
3.1.1 Päätös pelastustoimen riskialuejaosta	10
3.1.2 Päätös pelastustoimen muodostelmista	10
3.1.3 Päätös pelastustoimen toimintavalmiusajoista	10
3.1.4 Päätös pelastustoiminnan johtajille asetettavista vaatimuksista sekä tavoitettavuudesta	11
3.1.5 Päätös vaarallisten aineiden onnettomuuksien torjunnasta	11
3.1.6 Päätös öljyvahinkojentorjunnasta	11
3.1.7 Päätös vesipelastustoiminnan tasosta	11
4 VÄESTÖNSUOJELU	11
4.1 Väestönsuojelun palvelutaso	12
4.1.1 Päätös poikkeusolojen riskianalyysistä ja Helsingin väestönsuojelun strategisesta suunnittelusta	12
4.1.2 Päätös väestönsuojelun johtamisjärjestelmästä	12
4.1.3 Päätös yleisen väestönsuojelun toimintaorganisaatiosta	12
4.1.4 Päätös CBRN-uhkakuvien mukaisesta toiminnasta (Kemiallinen, biologinen, ydin ja säteily)	12

4.1.5	Päätös väestön hälyttämisestä	13
4.1.6	Rakenteellinen suojele ja rakentamisen neuvonta	13
4.1.7	Päätös kaupungin pelastuspalvelun ja väestönsuojeluorganisaation koulutuksesta	13
4.1.8	Päätös väestönsuojelumateriaalin hankinnasta	13
4.1.9	Päätös yhteistoiminnasta muiden viranomaisten kanssa	13
5	PELASTUSLAITOKSEN MUUT PALVELUT	14
6	KUSTANNUSVAIKUTUKSET	14

1 PALVELUTASOPÄÄTÖS YLEISTÄ

Helsingin pelastustoimen ydinprosesseja ohjaava asiakirja on palvelutasopäätös. Palvelutasopäätöksestä säädetään pelastuslaissa (468/2003) sekä sisäasiainministeriön päätöksessä alueen pelastustoimen palvelutasosta (31.3.2004). SM:n päätöksen mukaan palvelutasopäätöksessä on selvittävä nykyinen palvelutaso sekä tavoitetason toteuttaminen kustannusvaikutuksineen. Palvelutasopäätöksen on tarkoitus olla alueen pelastustoimen toimintoja sekä taloutta ohjaava asiakirja.

Palvelutasopäätös pohjautuu palvelutason perusteluosaan (9.5.2005). Pelastuslain (468/2003) 12 § ja 13§:ien mukaisesti pelastustoimen palvelutason tulee vastata onnettomuusuhkia ja pelastustoimi on suunniteltava ja toteutettava siten, että onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastustoimen voimavarat mitoitetaan laissa säädettyjen palveluiden tuottamiseen. Helsingin pelastuslaitoksen palvelut koostuvat onnettomuuksien ehkäisystä, pelastustoiminnasta ja väestönsuojelun palveluista sekä palveluista, jotka eivät ole pelastustoimen lakisääteisiä tehtäviä. Helsingin pelastustoimelle laissa määrätyt tehtävät pyritään hoitamaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Pelastuslaitoksen arvoihin kuuluva kaikkien kuntalaisten ja Helsingin elinkeinoelämän tasapuolinen palvelu otetaan palvelutasopäätöksessä huomioon.

Päätös on laadittu pelastuslaitoksen virkatyönä ja sen hyväksyy Helsingin pelastuslautakunta. Lautakuntakäsittelyn jälkeen palvelutasopäätös lähetetään sidosryhmille tiedoksi. Palvelutasopäätös laaditaan olemaan voimassa määräajan. Helsingissä tämä palvelutasopäätös on voimassa vuosien 2005 – 2008 välisen ajan. Palvelutasopäätöstä muokataan ja edelleen kehitetään sen voimassaoloaikana.

Palvelutasopäätös tarkentuu pelastuslaitoksen toimintayksiköiden vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa, henkilöstöohjelmassa, talousarviosuunnittelussa ja prosessien laatimien toimintasuunnitelmien mukaisesti. Palvelutasopäätöksen on täytettävä hallinnon lainmukaisuuden periaatteet. Päätökseen kirjattavat asiat eivät saa olla ristiriidassa pelastustoimen toimialaa koskevien säädösten, määräysten ja ohjeiden kanssa.

2 ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISY

Onnettomuuksien ehkäiseminen on yksi pelastustoimen painopistesuunnista. Pelastuslain (468/2003) 19 §:n mukaan onnettomuuksien ehkäisyyn luetaan onnettomuuksien yleinen ehkäisy ja siihen liittyvä viranomaisten yhteistyö, rakennusten turvallinen käyttö, viranomaisvalvonta, valistus ja neuvonta, tulen ja palovaarallisten aineiden ja laitteiden huolellinen käsittely.

2.1 Palotarkastukset

Palotarkastusten tekemisestä säädetään pelastuslaissa (468/2003) sekä sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (787/2003).

2.1.1 Päätös palotarkastuskohteista

Pelastuslain (468/2003) 35 §:ssä mukaiset palotarkastuskohteet palvelutasopäätöksen perusteluosan määritelmien ja valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (787/2003) 9 §:n mukaisesti ovat:

- Asuinrakennukset
- Sairaalat, vanhainkodit, hoitolaitokset, liikuntarajoitteisten ja muiden erityisryhmien palvelu- ja asuinrakennukset sekä rangaistuslaitokset ja muut näitä vastaavat tilat, joissa olevien ihmisten kyky havaita vaaratilanne tai mahdollisuudet toimia vaaratilanteen edellyttämällä tavalla ovat heikentyneet.
- Hotellit, asuntolat, lomakylät, leirintäalueet ja muut vastaavat majoitustilat, joissa on yli 10 majoituspaikkaa.
- Kokoontumis- ja liiketilat, joissa on runsaasti yleisöä tai asiakkaita, kuten yli 50 asiakaspaikan ravintolat, yli 25 hoitopaikan päiväkotihuoneistot ja yli 500 m²:n kokoiset myymälät, koulut, urheilu- ja näyttelyhallit, teatterit, kirkot, kirjastot ja liikenneasemat.
- Suurehkot tuotanto-, varasto- ja maataloustuotantotilat, joiden rakennettu kerrosala ylittää 5000 kem².
- Kohteet, joissa palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käsittely tai varastointi voi aiheuttaa vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle. Näitä ovat kemikaalilain mukaiset luvanvaraiset kohteet.
- Tilat, jotka on varustettu säädöksessä tai viranomaisen päätöksessä vaaditulla automaattisella sammutuslaitteistolla tai paloilmoittimella.

2.1.2 Päätös palotarkastusten määräväleistä.

Palotarkastusten määräväleistä säädetään valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (787/2003). Palotarkastukset suoritetaan:

- Kaikissa pelastuslain (468/2003) 35 §:n mukaisissa uusissa kohteissa ennen niiden rakennusluvan mukaista käyttöönottoa. Palotarkastus suoritetaan myös rakennusluvan alaisten korjaus- ja muutostöiden jälkeen ennen kohteen käyttöönottoa. Uudet asuinrakennukset tarkastetaan, mikäli niissä on väestönsuoja.
- Kerran vuodessa palotarkastus suoritetaan kohdassa 2.1.1 määritellyissä kohteissa poislukien asuinrakennukset.
- 10 vuoden välein palotarkastetaan kaikki asuinrakennukset.
- Palotarkastukset suoritetaan puolustusvoimien hallinnoimissa tiloissa erikseen sovittu yhteistoimintamenettelyn mukaisesti.

- Palotarkastukset suoritetaan 10 vuoden välein kohteissa, jotka eivät täytä palotarkastuserityiskohteen määritelmää.

2.1.2.1 Kohteiden lukumäärä

Vuosittain palotarkastettavien kohteiden määrä on esitetty seuraavassa taulukossa.

Nro	Tarkastuskohde	Kerran vuodessa
1	Majoitustilat	154
2	Hoitolaitokset	277
3	Kokoontumis- ja liiketilat	2588
4	Tuotanto- ja varastotilat ($\geq 5000 \text{ kem}^2$)	110
5	Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat	34
6	Automaattinen paloilmoin kohde	698
7	Asuinrakennukset yhteensä 31 102 kpl	3110
8	Muut kohteet yhteensä 1383 kpl	138
	VUOTUISIA TARKASTUKSIA	7109

2.1.3 Päätös palotarkastusten toteuttamisesta

Palotarkastukset pyritään suorittamaan pelastuslain (468/2003) ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Tarkastusvelvoitteiden toteutumiseksi palotarkastukset suoritetaan seuraavasti:

- Riskienhallintayksikkö suorittaa palotarkastukset kaikissa majoitustiloissa, hoitolaitoksissa, tuotanto- ja varastotiloissa, automaattisella paloilmoinnilla varustetuissa kohteissa sekä muissa kuin kerran vuodessa palotarkastettavissa erityiskohteissa (muut kohteet).
- Operatiivinen toimiala suorittaa palotarkastukset kaikissa asuinrakennuksissa ja ravintoloissa.
- Pelastuskoulu suorittaa palotarkastukset kaikissa päiväkodeissa ja kouluissa.
- Riskienhallintayksikkö suorittaa palotarkastukset kaikissa muissa kokoontumis- ja liiketiloissa.
- Nykyisiä henkilöresursseja tulee lisätä palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana, jotta vaadittavat palotarkastukset voidaan toteuttaa. Henkilöresurssien määrä on esitetty palvelutason perusteluosassa (9.5.2005).

2.1.4 Päätös palotarkastusten seurannasta ja kehittämisestä

Palotarkastuksien toteutumista seurataan säännöllisesti palotarkastusohjelman (PaloFacta) avulla. Vuosittain laaditaan kirjallinen raportti palotarkastusten toteutuksesta Helsingissä. Seurantajärjestelmää pyritään kehittämään tämän palvelutasopäätöksen voimassa oloaikana.

Pelastuslaitoksen riskienhallinnan toimiala pyrkii yhteistyössä muiden aluepelastuslaitosten ja pelastustoimen valtiollisten toimijoiden kanssa kehittämään palotarkastusten vaikuttavuuden seurantaan liittyviä välineitä.

2.2 Turvallisuuskoulutus

Pelastuslain (468/2003) 20:n mukaan pelastustoimen valistuksen ja neuvonnan tavoitteena on, että ihmiset tunnistavat erilaiset vaaran aiheuttajat, osaavat ehkäistä onnettomuuksia ja toimia oikein onnettomuustilanteissa.

2.2.1 Päätös turvallisuuskoulutuksen tavoitteista

Pelastuslaitoksen antaman turvallisuusopetuksen yleisenä tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja osaltaan myös muita onnettomuuksia koulutettavien lähiympäristössä kotona, koulussa, työssä tai vapaa-aikana. Koulutuksen tavoitteena on myös saattaa koulutettavat ymmärtämään heidän oma vastuunsa henkilökohtaisesta ja lähimmäistensä turvallisuudesta.

Onnettomuuden jo tapahduttua, koulutettavien tulisi osata myös toimia tilanteessa mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tässä onnettomuuksiin varautumisessa ja toiminnassa onnettomuuksien yhteydessä, korostuu erityisesti uhkaavan vaaran nopea havaitseminen sekä tarvittavien alkutoimien ripeä aloitus.

2.2.2 Päätös turvallisuuskoulutuksessa käytettävistä menetelmistä

Valistusta ja neuvontaa annetaan pelastuskoulun turvallisuusopetuksen opetussuunnitelman mukaisilla menetelmillä:

- Turvallisuuskoulutuksena, jolla tarkoitetaan etukäteen suunniteltua opetuksellista koulutusta.
- Turvallisuusneuvontana, jota annetaan erilaisten tapahtumien yhteydessä.
- Poistumisharjoituksena, joka kuuluu osaksi laajempaa turvallisuusopetusta.
- Paloturvallisuusopetuksena, joka sisältää luennot ja alkusammutuskoulutuksen.
- Alkusammutuskoulutuksena, joka sisältää teorialuennon ja varsinaisen harjoittelun.

Erilaisten turvallisuuskampanjoiden sijaan pelastuslaitos keskittyy opetuksellisesti laadukkaiden koulutustilaisuuksien järjestämiseen. Tarkoituksena on opettaa kohderyhmille oikeat tiedot ja taidot.

2.2.3 Päätös turvallisuuskoulutuksessa käytettävistä henkilöresursseista

Turvallisuuskoulutukseen varataan henkilöresursseja seuraavasti:

- Kolme päätoimista turvallisuusopettajaa, virkanimike vanhempi opettaja.
- Kaksi päätoimista turvallisuuskouluttajaa, virkanimike pelastuskouluttaja.
- Kaksi puolipäiväistä turvallisuuskouluttajaa, virkanimike pelastuskouluttaja.
- Seitsemän päätoimista palotarkastusmiestä, antavat turvallisuuskoulutusta riskienhallinnan toimialan määritelmien mukaisesti.

2.2.4 Päätös turvallisuuskoulutuksen kohderyhmistä

Turvallisuuskoulutus on suunnattu kaikille helsinkiläisille ja Helsingissä toimiville yrityksille sekä yhteisöille. Koulutusta suunnataan erityisesti kumppanuuksien avulla opetusviraston ja hoitolaitosten vastuuhenkilöiden osaamisen ja turvallisuustietouden kasvattamiseen. Koulutusta suunnataan tarvittaessa myös erityisten riskikohteiden vaatimusten mukaisesti.

2.2.5 Päätös turvallisuuskoulutuksen määrällisestä tavoitteesta

Turvallisuuskoulutuksen määrällisenä tavoitteena on 5 % Helsingin väkiluvusta vuosittain. Tämä tarkoittaa 28 500 koulutettavaa.

2.3 Omatoiminen varautuminen

Omatoimisen varautumisen ohjaus on pelastuslain (468/2003) 3 §:n mukainen pelastustoimen tehtävä. Organisaatioiden, yritysten ja laitosten sekä taloyhtiöiden omatoimisen varautumisen tehokkuus ja toimivuus ennaltaehkäisee onnettomuuksia, sekä pienentää onnettomuustilanteen vahinkoja.

2.3.1 Päätös pelastussuunnitelmien laadinnan ohjauksesta ja valvonnasta

Pelastussuunnitelmien laatimisvelvoitteen toteutumista valvotaan palotarkastuksilla. Valvontaa suoritetaan myös väestönsuojeluyksikön toimenpitein, keräämällä ja rekisteröimällä ilmoituksia pelastussuunnitelmien laatimisesta. Pelastuslaitoksen alueorganisaatiota vahvistetaan tukemaan omatoimisen varautumisen ohjaamista.

2.3.2 Päätös omatoimisen varautumisen koulutuksen järjestämisestä

Helsingissä omatoimisen varautumisen koulutusta antaa pelastuslaitoksen ja Helsingin pelastusliitto ry:n välisen sopimuksen mukaisesti Helsingin pelastusliitto ry (HelPe). Virkatyönä annettavaa omatoimisen varautumisen koulutusta järjestetään turvallisuuskoulutuksen muodossa pelastuskoulun toimesta.

2.4 Nuohoustoimen valvonta

Nuohoustoimesta ja nuohouksesta säädetään pelastuslain (468/2003) 8.luvussa.

2.4.1 Päätös nuohousjärjestelmästä

Helsingissä on käytössä piirinuohousjärjestelmä. Nuohoustoiminnasta vastaa neljä yksityistä, Helsingin kaupungin kanssa nuohoussopimuksen solminutta piirinuohoojaliikettä. Tämän hetkinen nuohoussopimus on voimassa vuoden 2005 loppuun.

2.4.2 Päätös nuohouspalveluiden saatavuudesta

Piirinuohoojat suorittavat pelastuslain (468/2003) ja valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (787/2003) sekä sisäasianministeriön määräyksen (A:58) edellyttämät tulisijojen ja savuhormien nuohouksen ja puhdistustyöt Helsingin kaupungin alueella. Piirinuohoojat suorittavat myös ilmanvaihtohormien puhdistuksia. Lisäksi nuohoojamestarit osallistuvat pelastuslaitoksen varallaoloon päivystysmääräyksen mukaisesti. He osallistuvat tarvittaessa tarkastustoimintaan ja antavat asiantuntijalausuntoja toimialaltaan.

2.5 Vaarallisten kemikaalien valvonta

Pelastuslain (468/2003) 19 §:n mukaan onnettomuuksien ehkäisyyn kuuluu palovaarallisten aineiden ja laitteiden huolellinen käsittely. Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta tulee voimaan hallituksen esityksen mukaan 1.7.2005 (HE 279/2004). Nykyiset ympäristökeskuksen kemikaalilain (744/1989) mukaiset

valvontatehtävät terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien osalta siirtyvät pelastuslaitokselle.

2.5.1 Päätös vaarallisten kemikaalien valvonnan resursseista

Lainsäädännön muutoksen johdosta pelastuslaitokselle kuuluvien kemikaalivalvontakohteiden valvontatehtävät lisääntyvät resurssien osalta. Virkojen lisäksi tarvitaan asiantuntemusta. Palvelutason perusteluosassa (9.5.2005) on määritelty tehtävään tarvittavan kaksi virkaa.

2.6 Onnettomuustutkinta

Pelastuslain (468/2003) 20 ja 87 §:n mukaan pelastusviranomaisen on selvitettävä onnettomuuksien ja tulipalojen syitä. Onnettomuustutkinnan perimmäisinä tavoitteina on palokuolemien, muiden paloista johtuvien henkilövahinkojen, omaisuusvahinkojen sekä tulipalojen vähentäminen. Onnettomuustutkinnasta saatuja tietoja on tarkoitus hyödyntää paloturvallisuutta koskevassa tiedottamisessa sekä lainsäädännön, ohjeistuksen ja opetuksen kehittämisessä.

2.6.1 Päätös onnettomuustutkinnan toteuttamisesta

Pelastuslaitos on nimennyt palontutkijat ja heidän koulutuksensa tullaan järjestämään yhteistyössä poliisin kanssa vuonna 2005. Palvelutasopäätöksen voimassa oloaikana onnettomuustutkintaa kehitetään yhteistyössä valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

2.7 Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvät asiantuntijapalvelut

Helsingin pelastuslaitos tuottaa erilaisia onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä asiantuntijapalveluita. Pelastuslain (468/2003) 3 §:n ja pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen (787/2003) 5 §:n mukaan pelastustoimi toimii asiantuntijana pelastustointia koskevissa asioissa.

2.7.1 Päätös onnettomuuksien ehkäisyn asiantuntijapalveluiden toteuttamisesta

- Pelastustoimen asiantuntijana toimiminen maankäytön suunnittelun sekä rakentamisen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen tapahtuu pelastuslaitoksen neuvontaryhmän toimesta. Tässä tehtävässä toimitaan yhteistyössä Helsingin kaupungin maankäytön suunnittelusta ja rakennusvalvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Asiantuntijapalvelu toteutetaan sisäisillä henkilöstöjärjestelyillä ja se vaatii viisi palotarkastajan virkaa.
- Yritysturvallisuutta kehitetään aktiivisella yhteistoiminnalla ja koulutuksella. Yritysturvallisuuden tehtäviin on sijoitettu yksi riskienhallintasuunnittelijan virka.
- Pelastustoimen tutkimus- ja suunnittelutyötä tuotetaan riskianalyysityöskentelyllä ja osallistumalla kansallisiin sekä kaupungin sisäisiin turvallisuutta kehittäviin hankkeisiin ja työryhmiin. Pelastustoimen riskianalyysityöskentelyyn on varauduttu määräaikaikaisella projektitehtävällä vuoden 2006 loppuun asti, jonka jälkeen tehtävä tulisi vakinaistaa.
- Pelastuslaitokseen tulee perustaa tutkimus- ja suunnittelutyöhön erikoistunut riskienhallinnan yksikkö. Yksikön perustaminen edellyttää virkojen uudelleenjärjestelyitä.

3 PELASTUSTOIMINTA

Pelastustoiminnasta säädetään pelastuslaissa (468/2003) sekä valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (787/2003). Lain mukaan pelastustoimintaan kuuluu hätäilmoitusten vastaanotto, pelastusyksiköiden ja muun avun hälyttäminen, väestön varoittaminen, uhkaavan onnettomuuden torjuminen, vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen, tulipalojen sammuttaminen ja muiden vahinkojen torjuminen ja rajoittaminen, jälkiraivaus ja -vartiointi sekä näihin liittyvät johtamis-, tiedotus-, huolto- ja muut tukitoiminnat.

3.1 Pelastustoiminnan palvelutaso

Palvelutasopäätöksen tarkoituksena on pelastustoiminnan osalta määritellä voimavarojen mitoittaminen alueella esiintyvien uhkien mukaisesti. Tämä edellyttää, että pelastustoiminta voidaan suorittaa tehokkaasti ja turvallisesti. Arvioitujen uhkien perusteella mitoitetaan henkilöstö, kalusto ja toimintavalmiusaika. Palvelutasopäätöksessä on määriteltävä myös alueen riskialuejako sekä riskikohteet.

3.1.1 Päätös pelastustoimen riskialuejaosta

Helsingissä käytetään palvelutasopäätöksen perusteluosan (9.5.2005) mukaan määriteltyä riskialuejakoa. Riskialuejakoa päivitetään palvelutasopäätöksen voimassa oloaikana valtakunnallisten ohjeiden sekä pelastuslaitoksen normaaliolojen riskianalyysin mukaisesti. Riskikohteet määritellään voimassaolevan valtakunnallisen ohjeistuksen sekä pelastuslaitoksen omien ohjeiden mukaisesti vuoden 2005 loppuun mennessä.

3.1.2 Päätös pelastustoimen muodostelmista

Sisäasiainministeriön toimintavalmiusohjeen (SM-2002-00018/Tu-3) mukaan määritellään pelastustoiminnassa tarvittavat muodostelmat. Helsingin palvelutason perusteluosan (9.5.2005) mukaisesti tämä tarkoittaa seuraavaa:

- Jatkuvassa valmiudessa tulee pitää yhdeksän pelastusyksikköä.
- Jokaisessa pelastusyksikössä minimivahvuus on 1+5.
- Teknisiä tukiyksiköitä, kuten nostolava-, säiliö-, jauhe-, vaahto- ja vahingontorjuntayksiköitä, on pidettävä jatkuvassa valmiudessa yhdeksän.
- Nykyisiä henkilöresursseja tulee lisätä palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana, jotta tarvittavat muodostelmat voidaan toteuttaa. Henkilöresurssien määrä on esitetty palvelutason perusteluosassa (9.5.2005).

3.1.3 Päätös pelastustoimen toimintavalmiusajoista

Riskialueiden perusteella on määritelty pelastustoimen alueen toimintavalmiusajat. Riskialuejaon mukaisesti kuuden minuutin toimintavalmiusaika ei saavuteta koko Helsingissä. Tulevaisuudessa uusien pelastusasemien sijoituspaikkatarve on ensisijaisesti päätettävä riskialuejaon mukaisesti. Palvelutasopäätöksen perusteluosassa (9.5.2005) on esitetty nykyisen riskialuejaon tarvitsemat uudet pelastusasemat.

3.1.4 Päätös pelastustoiminnan johtajille asetettavista vaatimuksista sekä tavoitettavuudesta

- Pelastusjoukkuetta ja -komppaniaa johtaa palomestari. Lähtökohtaisesti Helsingissä päivystävät palomestarit (P4 ja P3) johtavat pelastusjoukkuetta ja P2 pelastuskomppaniaa.
- Pelastusjoukkueen ja -komppanian johtajalla on aina oltava vähintään päällystötutkinto sekä riittävä käytännön kokemus pelastustoiminnasta.
- Pelastusjoukkueen johtajia on päivittäisessä työvuorossa kaksi.
- Pelastuskomppanian johtajia työvuorossa on yksi.
- Pelastusyksikön johtajan sijaisena voidaan käyttää miehistöön kuuluvaa. Tämä edellyttää riittävää työkokemusta. Työkokemuksen myötä saavutettu ammattiosaaminen katsotaan Helsingissä täyttyvän ylipalomiehen virassa olevilla.
- Pelastusyksiköillä ja raskailla pelastusyksiköillä (pioneeri) johtajana pyritään pitämään alipäällystötutkinnon suorittanut viranhaltija.

3.1.5 Päätös vaarallisten aineiden onnettomuuksien torjunnasta

- Palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana päivitetään vaarallisten aineiden onnettomuuksien torjuntasuunnitelmat TOKEVA-ohjeiden mukaisesti.
- Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti alueen vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja varastoituvien laitosten pelastussuunnitteluun ja onnettomuusharjoituksiin.

3.1.6 Päätös öljyvahinkojentorjunnasta

- Helsingin pelastuslaitos on laatinut öljyntorjuntasuunnitelman vuonna 2004, jossa riskit ja niihin varautuminen on otettu huomioon.
- Pelastuslaitos ylläpitää öljyntorjunnan riskikartoitusta.
- Pelastuslaitos määrittää perusteet öljyntorjunnan resurssimitoitukselle.

3.1.7 Päätös vesipelastustoiminnan tasosta

Sisäasiainministeriön pintapelastus- ja vesisukellusohjeen (A:70) mukaan vesipelastustoiminnalla tarkoitetaan veden pinnalta tai pinnan alta tapahtuvaa ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista sekä vesillä tapahtuvaa ympäristövahinkojen torjuntaa.

- Vesisukellukseen osallistuvan uuden henkilön hyväksyminen vesisukelluskelpoiseksi ja nimittäminen vesisukeltajaksi koulutussyvyyteensä tekee vesisukelluksesta vastaavien henkilöiden esityksestä pelastuskomentaja.
- Pelastuslaitoksen alueella pidetään jatkuva I- tason vesisukellusvalmius Erottajan pelastusasemalla.
- Pelastuslaitoksella on pintapelastusvalmius pelastusasemilla.

4 VÄESTÖNSUOJELU

Väestönsuojelujärjestelyistä säädetään pelastuslain (468/2003) 10.luvussa.

Väestönsuojelun suunnittelun tulee linkittyä normaaliolojen pelastuspalvelusuunnitelmiin ja muodostaa kokonaisuuden eli Helsingin pelastustoimen suunnitelman. Väestönsuojelun kehittämisessä oleellisia alueita ovat yhtenäinen johtamisjärjestelmä, sijoittamiseen soveltuvat henkilöt, varaukset, koulutus, ihmisten suojaaminen sekä CBRN-tiedustelu ja

puhdistustoiminta. Pelastamiseen, raivaamiseen, ensiapuun ja huoltoon harjaannutaan osittain jo normaalioloissa. Tästä huolimatta ne vaativat erityishuomion toimintaa kehitettäessä.

4.1 Väestönsuojelun palvelutaso

Asianmukaisesti hoidetussa Helsingin väestönsuojelujärjestelmässä väestönsuojeluorganisaation tarvitsemat henkilö-, ajoneuvo- ja tilavaraukset on tehty, organisaatioon kuuluville on järjestetty koulutusta, organisaation tarvitsema materiaali on saatavissa ja alueella olevaa väestöä voidaan varoittaa ja suojata.

- Nykyisiä henkilöresursseja tulee lisätä palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana, jotta vaadittava väestönsuojelun palvelutaso voidaan toteuttaa. Henkilöressurssien määrä on esitetty palvelutason perusteluosassa (9.5.2005).

4.1.1 Päätös poikkeusolojen riskianalyysistä ja Helsingin väestönsuojelun strategisesta suunnittelusta

- Palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana päivitetään vuonna 2000 laadittu poikkeusolojen riskianalyysi.
- Poikkeusolojen riskianalyysi sisällytetään normaaliolojen riskianalyysiin.
- Poikkeusolojen riskianalyysin sisältöä kehitetään.

4.1.2 Päätös väestönsuojelun johtamisjärjestelmästä

- Yleisen väestönsuojelun johtamis- ja toimintaorganisaatioiden henkilövaraukset tarkistetaan kerran vuodessa.
- Johtamisjärjestelmän kehittämissuunnitelma laaditaan palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana.
- Pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää väestönsuojelun johtamisjärjestelmää.

4.1.3 Päätös yleisen väestönsuojelun toimintaorganisaatiosta

- Yleisen väestönsuojelun johtamis- ja toimintaorganisaatioiden henkilö-, toimitila- ja ajoneuvovaraukset tarkistetaan vuosittain.
- Varausten kehittämiseksi on meneillään väestönsuojelun henkilöstösuunnittelun tietojärjestelmä-hanke (Vss-Hesu), jonka ensimmäinen vaihe henkilövaraukset saadaan toimintaan vuonna 2006.
- Vastuu varauksista on perustajavirastoilla Helsingin kaupungin suojelusuunnitelman mukaisesti.

4.1.4 Päätös CBRN-uhkakuvien mukaisesta toiminnasta (Kemiallinen, biologinen, ydin ja säteily)

- Kehitetään valmiutta toimia normaali- ja poikkeusolojen uhkakuvien mukaisissa CBRN-tilanteissa.
- Pelastuslaitos hankkii vuoden 2005 aikana ilmaisuun ja puhdistamiseen liittyvää kalustoa.
- Lähivuosina pyritään hankkimaan valvontaan ja vaara-alueen määrittämiseen liittyvä CBRN-valvontajärjestelmä sekä ilmaisimia kaikki osa-alueet huomioiden.
- Suojavarusteita sekä näytteenottovälineitä hankitaan erilaisia käyttötilanteita varten.
- CBRN-tiedustelun taktiikkaa, tekniikkaa sekä koulutusta kehitetään.

- Puhdistustoimintaa kehitetään taktiikan, tekniikan, koulutuksen sekä materiaalin osalta henkilöstön-, kaluston- ja maaston puhdistamiseksi.

4.1.5 Päätös väestön hälyttämisestä

- Ihmisten varoittaminen tapahtuu radion (RDS) ja television välityksellä.
- Helsingissä sijaitsee 38 asennettua väestöhälytintä.
- Tavoitteena on laatia hälyttämisyjärjestelmäsuunnitelma, jossa varmistetaan kaupunkilaisten tavoitettavuus vaaratilanteissa.

4.1.6 Rakenteellinen suojele ja rakentamisen neuvonta

- Väestönsuojapaikat eivät ole kaupungin alueelle tasaisesti jakaantuneina. Tämän johdosta tilapäissuojien rakentamiseksi sekä väestön siirroiksi kaupungin sisällä laaditaan suunnitelma.
- Jokainen helsinkiläinen voi suojautua tai helsinkiläinen voidaan suojata erilaisissa tuhotilanteissa.

4.1.7 Päätös kaupungin pelastuspalvelun ja väestönsuojeluorganisaation koulutuksesta

- Kaupungin väestönsuojeluorganisaation koulutuksesta huolehtivat Helsingin kaupungin valmiusohjeen (2002) ja suojeleusuunnitelman (2003) mukaisesti organisaation perustajavirastot.
- Valtion ja kunnan palveluksessa oleville väestönsuojelutehtäviin kuuluva koulutus on pakollista ja sisältyy viranhaltijan virkavelvollisuuksiin ja toimenhaltijan työsopimussuhteisen tehtävän hoitoon. Perustajavirastojen ja laitosten on huomioitava edellä mainitut kustannukset toiminnan ja talouden suunnittelussaan.
- Pelastuslaitos vastaa koulutuksen järjestämisestä, tukemisesta ja ohjauksesta.
- Valtion pelastusopiston vastuulle kuuluu lain mukaan väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus. Pelastusopiston kurssitarjonta ei nykytuotoisena tarjoa yleistä aiheeseen johdattelevaa peruskurssitusta syvempää koulutusta. Helsingin väestönsuojeluorganisaation koulutus on jatkossakin suunniteltava ja toteutettava Helsingissä.
- Palvelutason tavoite on, että jokainen väestönsuojeluorganisaatioon sijoitettu saa koulutuksen ja voi harjoitella tehtävässään vähintään kerran viidessä vuodessa.

4.1.8 Päätös väestönsuojelumateriaalin hankinnasta

- Perustajavirastot ylläpitävät väestönsuojelumuodostelmien materiaalin ja mikäli kaupunki siirtyy yhtenäiseen materiaalin hallintajärjestelmään, tullaan poikkeusolojen materiaalivaraukset sisällyttämään väestönsuojelun tietojärjestelmän ominaisuuksiksi.
- Palvelutason tavoitteena on kaupungin yhteinen materiaalinhallintajärjestelmä, jossa voi ylläpitää ja varata väestönsuojelumateriaalia.
- Vss-Hesu:n toisessa vaiheessa selvitetään mahdollisuudet yhteiseen järjestelmään.

4.1.9 Päätös yhteistoiminnasta muiden viranomaisten kanssa

Väestönsuojeluyksikkö toimii yhteistoiminnassa seuraavien tahojen kanssa:

- Pääkaupunkiseutu: yhteistoiminta Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa poikkeusolojen riskianalyysin valmisteluissa sekä muussa vss-varautumisessa.
- Helsingin kaupungin virastot ja laitokset: väestönsuojeluun varautumisen ohjaus sekä yhteydenpito väestönsuojeluorganisaation johtohenkilöstöön ja ajankohtaistietouden jakaminen.
- Kaupunginkanslia / Yleisen valmiusjohdon yksikkö: yhteistoiminta poikkeusoloihin varautumiseen liittyvissä asioissa.
- Kaupunkisuunnitteluvirasto: yhteistoiminta väestönsuojarakentamiseen ja poikkeusolojen riski-analyysiin liittyvissä asioissa.
- Rakennusvalvontavirasto: yhteistoiminta väestönsuojarakentamiseen liittyvissä asioissa.
- Rakennusvirasto: yhteistoiminta kallioväestönsuojien rakentamiseen liittyvissä asioissa.
- Ympäristökeskus: yhteistoiminta vaarallisiin aineisiin liittyvissä asioissa.
- Etelä-Suomen lääninhallitus (pelastusosasto): yhteistoiminta vss-asioiden kehittämisessä.
- Sisäasiainministeriö (pelastusosasto) ja Pelastusopisto: yhteistoiminta vss-asioiden kehittämisessä.
- Helsingin sotilasläänin esikunta: yhteistoiminta poikkeusolojen riskianalyysin valmistelussa sekä muissa poikkeusolojen varautumiseen liittyvissä asioissa.
- Maanpuolustuskorkeakoulu sekä Pioneeri- ja suojelukoulu: yhteistoiminta muun muassa uhka-kuviin ja CBRN-aineisiin liittyvissä asioissa.
- Helsingin poliisi / KRP / SUPO: yhteistoiminta normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen riskianalyysin valmistelussa sekä muissa poikkeusolojen varautumiseen liittyvissä asioissa.
- Mediyhteistyö: tarvittaessa yhteistoiminta medioiden kanssa, ohjaten tiedottamista keskeisiin asioihin ja sitä kautta väestönsuojelutietouden lisääminen.
- Muut varautumisen kannalta keskeiset tahot: tarvittaessa yhteistoimintaa vss-varautumiseen liittyvissä kysymyksissä.
- Palvelutason tavoite on yhteistyön tiivistäminen ja väestönsuojelutietouden lisääminen.

5 PELASTUSLAITOKSEN MUUT PALVELUT

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluita Helsingin kaupungin terveyskeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Ensihoitopalvelut ovat ensisijaisen tärkeitä pelastustoimen tehokkaan järjestämisen kannalta.

6 KUSTANNUSVAIKUTUKSET

Palvelutason vaikutukset pelastustoimen kustannuksiin ovat merkittäviä. Henkilöstömenoihin on osoitettava huomattava lisäys, jotta toiminta voidaan järjestää palvelutason mukaisesti. Kaluston ja varusteiden hankintoihin suuntautuu merkittävä kustannustason nousu. Uusien pelastusasemien rakentaminen on tarpeellista kaupunkilaisten tasapuolisen palvelun mahdollistamiseksi.

Kustannusvaikutuksia arvioidaan vuosittain talousarviosuunnittelun yhteydessä sekä esitetään vuosittain lisärahoitusta siten, että vuoden 2008 loppuun mennessä Helsingin pelastuslaitos saavuttaa tässä palvelutasopäätöksessä määritellyt vaatimukset.